

PODUHVAT generacije

Evropske integracije su istorijski projekat za celu jednu generaciju od koga će u dobroj meri zavisiti kako će živeti naša deca i unuci

„Položaj Misije Srbije pri Evropskoj uniji u Briselu je, s jedne strane, sličan položaju naših diplomatskih predstavništava u drugim zemljama, a s druge strane je on specifičan i čak jedinstven“. Tim rečima ambasador Srbije u EU, Duško Lopandić, na najbolji način sam objašnjava razloge ovog intervjua. Jer, u Briselu se, pored globalnih, svetskih, i evropskih, prelamaju i mnoga pitanja koja se direktno tiču Srbije. Od, recimo, dijaloga između Beograda i Prištine, preko usklađivanja naših zakona sa evropskim do, na primer, pitanja obnove nakon katastrofalnih poplava. „O našim aktivnostima svedoči činjenica da smo u prvih šest meseci ove godine organizovali zvanične posete različitog karaktera za preko 130 delegacija, uključujući i posete na visokom, premijerskom ili ministarskom nivou. Tokom cele prošle godine svakog radnog dana imali smo u proseku 2-3 posete kojima se Misija bavila po raznim osnovima, od njihove pripreme, preko učešća na sastancima, pisanja izveštaja, do organizacije logistike“, kaže na početku razgovora Lopandić.

Šta Misiju očekuje u drugoj polovini godine?

Najpre da kažem da je u Briselu do sada održano oko polovine od predviđenih 70 sastanaka na temu usklađenosti srpskog zakonodavstva sa „pravnim tekovinama“ Unije, odnosno tzv. „skrininga“. Do kraja ove godine predstoje nam organizacija još bar jedne ili dve pristupne konferencije na

kojima će biti otvorena prva od ukupno 35 poglavlja o kojima će se pregovarati tokom ove i narednih godina.

Gde vidite najozbiljnije izazove za Srbiju u toku pregovaračkog procesa sa EU?

Evropske integracije su dug proces koji zahteva mobilizaciju ne samo celog državnog aparata nego i celog društva. To je istorijski projekat za celu jednu generaciju od koga će u dobroj meri zavisiti kako će živeti naša deca i unuci. Pregovori o članstvu u EU su za svaku zemlju bili više ili manje komplikovani – za Srbiju oni su, rekao bih, za nijansu još komplikovaniji. S jedne strane, paralelno sa pristupnim pregovorima, pred nama je i zadatak pronalaženja dugoročnog rešenja za odnose Beograda i Prištine. Pored toga, ne treba zaboraviti da proširenja trenutno nije baš popularno u članicama EU, što naravno u određenoj meri utiče i na njihove političare. Zbog toga su i zahtevi EU sve veći. Iako su oni dobrim delom tehničkog karaktera, u suštini su bazirani na političkim procenama i stavovima. Mi pregovaramo na osnovu tzv. „novog pristupa“ koji zahteva da pitanja funkcionisanja pravne države, „famozna“ poglavlja 23 i 24,

budu razmatrana od samog početka. EU sad ne kontroliše samo propise zemlje kandidata, nego se sve više i detaljnije bavi njihovim sprovođenjem u praksi, funkcionisanjem administracije, agencija i slično.

Koje će teme, pored poglavlja 35, još biti teške za Srbiju?

U prvoj fazi pregovora zemlje EU posebno insistiraju na poglavljima 23 i 24, koja će uz poglavlje 35, dijalog sa Prištinom, ostati tema za pregovore sve do njihovog kraja. Takođe, nema sumnje da će pojedini sektori koji su posebno regulisani ili gde smo iz nekih razloga zaostali, zahtevati poseban napor za usklađivanje: poljoprivredna politika, pravila o zaštiti potrošača, bezbednost hrane, pravila o životnoj sredini, energetika, pravila u oblasti transporta, propisi o državnoj pomoći i drugo. Mislim da će i ekonomski rezultati koje bude pokazivala naša zemlja u određenoj meri uticati na dinamiku pregovora.

Možete li dati neki savet gradovima i opštinama u Srbiji, kako da najbolje zastupaju svoje interese u Briselu?

Gradovi takođe treba da razvijaju mehanizme

Duško Lopandić: Do kraja ove godine predstoje nam organizacija još bar jedne ili dve pristupne konferencije

Bitke za Balkan

Duško Lopandić je kao stručnjak za evropsko pravo i regionalne odnose objavio više od 20 publikacija i preko 100 naučnih članaka, nekoliko knjiga popularne istorije, uključujući i poslednju – Bitke za Balkan. „Moja poslednja knjiga pokušava da objasni i prikaže kako su Osmanlije – jedno relativno malo tursko pleme, uspele da za kratko vreme osvoje skoro ceo Balkan i stvore ogromno carstvo. U knjigu su uključene povesti o balkanskim junacima, poput vojvode Momčila, i o velikim, sudbonosnim bitkama, poput Maričke bitke, bitke kod Nikopolja, Angore, Varne, više bitaka za Beograd... Osećam potrebu da knjigu dopunim i pričama o još nekim velikim bitkama i podvizima legendarnih junaka, ali to, naravno nije moguće, dok radim ovaj zahtevan posao u Briselu“ zaključio je Lopandić.

za bolje upoznavanje sa propisima EU. Na kraju krajeva, lokalna administracija će biti indirektno angažovana u primeni pravnih tekovina – *aquis* – Unije. Iz mog iskustva, a živeo sam i radio u više zemalja članica EU – Francuskoj, Belgiji i Portugaliji, mogu da kažem da se članstvo u Uniji jako oseća na nivou lokalnih zajednica. Jer, gradovi i regioni su najveći korisnici EU fondova, poput regionalnog, kohezonog, socijalnog isl. Zbog toga je posebno važno razvijati, kako na centralnom tako i na lokalnom nivou, kapacitete za korišćenje različitih evropskih fondova.

Niš i Kragujevac, kao i Vojvodina, već imaju svoja predstavništva u Briselu. Da li je to dobar model za ostvarivanje lokalnih i regionalnih interesa?

U načelu, svaki vid nastupa i umrežavanja u Briselu po raznim linijama može da bude koristan za Srbiju. Poznato je, recimo, da svi nemački „landeri“ imaju svoja predstavništva u Briselu, a slično je i sa regionima drugih članica. Ova predstavništva

ne konkurišu zvaničnim predstavništvima svojih zemalja. Oni se dopunjuju pošto se bave promocijom i odbranom regionalnih interesa, korišćenjem regionalnih fondova, saradnjom u specifičnim programima, traženjem partnera i slično. Predstavništava gradova je manje, jer je regionalno i objedinjeno predstavljanje racionalnije i logičnije. U Briselu, računa se, postoji ukupno oko 2.500 raznih predstavništava i lobija sa oko dvadeset hiljada zaposlenih. Kada se radi o

U Briselu, računa se, postoji ukupno oko 2.500 raznih predstavništava i lobija sa oko dvadeset hiljada zaposlenih

našim predstavnicima izvan sektora diplomatije, u Briselu funkcioniše i predstavništvo PKS. U narednom periodu biće potrebno da i u ovom pogledu unapredimo predstavljanje pojedinih naših opština i regiona. Ali bi to trebalo činiti postepeno, osmišljeno i koordinisano. Ne vidim veliku potrebu da gradovi pojedinač-

no imaju svoja predstavništva, treba slediti praksu drugih zemalja članica ili kandidata.

Jedna od glavnih aktivnosti NALED-a je podrške opštinama u privlačenju investi-

cija. Da li na skupovima koje organizuje Komitet regiona, poput „dana otvorenih vrata“, postoji mogućnost za promociju naših gradova i regija?

Komitet regiona je, pored Ekonomskog i socijalnog komiteta, jedno od dva glavna savetodavna tela Evropske unije. To je relativno novije telo, ali je tokom vremena uspeo da opravda svoje postojanje, imajući u vidu nastojanje da se Unija približi građanima i na nivou regiona. Politika regionalnog razvoja je jedna od istorijski najuspešnijih politika Unije. Stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju uspostavlja se i formalna veza Srbije sa Komitetom regiona. Treba podsetiti i da jedan deo IPA predpristupnih fondova ide za prekograničnu saradnju, što je posebno važno za lokalne zajednice. Mislim da su pojedini srpski predstavnici dobro koristili „dane otvorenih vrata“ za predstavljanje naših lokalnih vlasti i da bi tu mogućnost trebalo koristiti i u budućnosti. Asocijacije poput NALED-a u svakom slučaju treba da budu još aktivnije u saradnji sa Komitetom regiona i drugim asocijacijama u Briselu.